

MONITORING DZIAŁAŃ ORGANÓW PAŃSTWA
DOTYCZĄCYCH PROCESU DEINSTYTUCJONALIZACJI
USŁUG SPOŁECZNYCH

wrzesień - październik 2023

Monitoring przygotowany przez Wspólnotę Roboczą Związków Organizacji Socjalnych, omawia ważne zmiany prawne dotyczące usług społecznych związanych z procesem deinstytucjonalizacji w okresie wrzesień- październik 2023 r.

SPIS TREŚCI

Wejście w życie części zmian w Ustawie o Pomocy Społecznej od 1 listopada 2023.....	3
Usługi sąsiedzkie.....	3
Opieka krótkoterminowa.....	5
Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 27 października 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie domów pomocy społecznej.....	6
Mieszkania treningowe i wspomagane.....	7
Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 30 października 2023 r. w sprawie mieszkań treningowych i wspomaganych.....	9
Wejście w życie artykułu 39 Ustawy o Świadczeniu Wspierającym z lipca 2023 roku.....	11
Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 30 sierpnia 2023 r. z dnia 5 września 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie.....	12
Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 14 października 2023 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.....	15

NOWELIZACJA USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ

1. listopada 2023 weszły w życie niektóre zapisy nowelizacji ustawy. Dotyczą one

- usług sąsiedzkich
- opieki krótkoterminowej
- mieszkań treningowych i wspomaganych

USŁUGI SĄSIEDZKIE

Jedną z nowych form świadczenia pomocy społecznej wprowadzonych pod koniec lipca 2023 roku na mocy nowelizacji Ustawy o pomocy społecznej i wchodzących w życie 1 listopada 2023 są **usługi sąsiedzkie** czyli świadczenia opiekuńcze zapewniane w miejscu zamieszkania osoby potrzebującej wsparcia przez blisko mieszkające osoby nieposiadające specjalistycznego wykształcenia w zakresie opieki.

Zakres usług

Usługi sąsiedzkie to wsparcie w:

- zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych:
- czynnościach higieniczno-pielęgnacyjnych
- utrzymywaniu kontaktów z otoczeniem w miarę potrzeb i możliwości seniora.

Adresat usług

Wsparcie skierowane głównie do osób starszych, które:

- nie wymagają jeszcze usług w formie profesjonalnej opieki opiekuńczej, jednak * potrzebują pomocy w czynnościach takich jak robienie zakupów, sprzątanie mieszkania i inne tego typu prace
- mieszkają w pojedynkę i nie pozostają w związku małżeńskim a także nie posiadają osób spokrewnionych w linii prostej – dzieci, wnuków, prawnuków. (ustawa daje jednak urzędом gminy prawo do złagodzenia tych kryteriów - o

świadczenie tego typu za odpłatnością będzie mógł wnioskować także małżonek lub bliski krewny, pod warunkiem, że mieszka oddzielnie, bez względu na sytuację materialną osoby wymagającej wsparcia.

- zostały zaakceptowane przez organizatora usług i osobę, którą będą wspomagały w ramach usług.

Kto może świadczyć pomoc sąsiedzka

Usługi sąsiedzkie mogą być wykonywane przez osoby, które:

- są pełnoletnie,
- nie są powiązane rodzinnie z osobą, którą się opiekują,
- złożyły oświadczenie o tym, że są zdolne pod kątem psychofizycznym do sprawowania tego typu opieki,
- mieszkają w niedaleko osoby, którą się opiekują,
- przeszły szkolenie z udzielania pierwszej pomocy.

Zasady realizacji

- Organizacja usług sąsiedzkich jest zadaniem gminy, ale zadanie to nie jest obowiązkowe, gmina musi zatem podjąć decyzję o tym czy będzie realizować tego typu działalność opiekuńczą.
- Gmina organizując na swoim terenie usługi sąsiedzkie może skorzystać z możliwości zlecenia ich realizacji organizacjom pozarządowym.
- formie podejmowania współpracy z opiekunami- sąsiadami zdecyduje samorząd (w większości przypadków podstawą takiej współpracy będzie umowa zlecenia lub wolontariat).
- Gminy, które zdecydują się na realizację usług sąsiedzkich w 2024 roku będą mogły skorzystać z dodatkowych środków na ich finansowanie w ramach programu „Korpus Wsparcia Seniorów”.

OPIEKA KRÓTKOTERMINOWA

Możliwość sprawowania opieki krótko terminowej przez Domy Pomocy Społecznej to kolejna wchodząca w życie 1 listopada 2023 roku nowość w Ustawie o Pomocy Społecznej. Na mocy ustawy Domy Pomocy Społecznej będą mogły okresowo świadczyć usługi opieki osobom, które w nich nie mieszkają. Rozwiązanie to ma odciążać rodziny albo innych opiekunów poprzez wsparcie ich w codziennych warunkach świadczenia przez dom pomocy społecznej usług wsparcia krótkoterminowego. obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa np. na czas wyjazdu.

Warunki świadczenia przez dom pomocy społecznej usług wsparcia krótkoterminowego zostały doprecyzowane w rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 27 października 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie domów pomocy społecznej. Rozporządzenie to także weszło w życie 1 listopada.

Adresat usług:

- Osoby, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają doraźnej pomocy w formie pobytu całodobowego lub w formie dziennej, ze względu na czasowe ograniczenie możliwości zapewnienia właściwego wsparcia w miejscu zamieszkania przez osoby na co dzień sprawujące opiekę.

Zakres usług:

- Usługi wsparcia krótkoterminowego, w formie pobytu całodobowego, mogą zostać przyznane na czas określony nie dłuższy niż 30 dni w roku kalendarzowym. W szczególnie uzasadnionych przypadkach istnieje możliwość przedłużenia pobytu, na czas nie dłuższy niż kolejne 30 dni w roku kalendarzowym.
- Usługi wsparcia krótkoterminowego w formie dziennej mogą zostać przyznane w wymiarze nie mniejszym niż 4 godziny dziennie i nie większym niż 12 godzin dziennie, na czas nie dłuższy niż 30 dni w roku kalendarzowym, z możliwością

przedłużenia wsparcia, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, na okres nie dłuższy niż kolejne 30 dni w roku kalendarzowym.

- W danym roku kalendarzowym można skorzystać zarówno z usług wsparcia krótkoterminowego w formie dziennej jak i usług w formie pobytu całodobowego, jak łącznie dla opieka nie może trwać dłużej niż 60 dni.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA RODZINY I POLITYKI SPOŁECZNEJ¹⁾ z dnia 27 października 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie domów pomocy społecznej

W rozporządzeniu określono warunki świadczenia przez dom pomocy społecznej usług wsparcia krótkoterminowego. Należą do nich:

- wydzielenie pokoi mieszkalnych (w przypadku świadczenia usług w formie pobytu całodobowego oraz pomieszczeń domu – w przypadku świadczenia usług wsparcia w formie dziennej,
- zapewnienie, by pomieszczenia do świadczenia usług wsparcia krótkoterminowego oraz dostęp do nich były pozbawione barier architektonicznych,
- zapewnienie pomieszczeń, odrębnych od pomieszczeń przeznaczonych do świadczenia usług wsparcia krótkoterminowego w formie pobytu całodobowego, jak również pomieszczeń przeznaczonych dla mieszkańców domu. Dotyczy to
  - pomieszczeń ogólnodostępnych, wyposażonych w stoły i krzesła lub kanapy oraz fotele, pełniące funkcję sali spotkań, a także jadalni, o powierzchni co najmniej 4 m² na jedną osobę
  - pomieszczeń umożliwiających odpoczynek i wyposażonych w miejsca do leżenia;
  - pomieszczeń pełniących funkcję szatni dla osób korzystających z usług wsparcia krótkoterminowego w formie dziennej, z indywidualnymi szafkami, w liczbie adekwatnej do liczby miejsc przeznaczonych na świadczenie usług wsparcia krótkoterminowego;
  - co najmniej dwóch toalet wraz z umywalkami, dostosowanych do potrzeb osób

niepełnosprawnych, osobno dla kobiet i mężczyzn (jedna toaleta ma być przeznaczona dla nie więcej niż 10 osób),

- zapewnienie możliwości korzystania z pomieszczeń ogólnodostępnych dla mieszkańców domu, w szczególności: pomieszczeń do terapii i rehabilitacji, łazienki wyposażonej w prysznic i umywalkę, umiejscowionej poza pomieszczeniami związanymi z pokojami mieszkalnymi, biblioteki lub punktu bibliotecznego, miejsca kultu religijnego zgodnego z wyznaniem osoby korzystającej z usług wsparcia krótkoterminowego, jeżeli nie ma ona możliwości uczestniczenia w nabożeństwach poza domem – o ile korzystanie z tych pomieszczeń nie wpłynie negatywnie na dostępność tych pomieszczeń dla mieszkańców domu.
- zapewnienie osobom korzystającym z usług wsparcia krótkoterminowego w formie pobytu całodobowego - co najmniej 3 posiłków dziennie, w tym jednego gorącego, oraz napoi a osobom korzystającym z usług wsparcia krótkoterminowego w formie dziennej - co najmniej 2 posiłków dziennie, w tym jednego gorącego oraz napoi.
- zapewnienie odpowiedniej liczby pracowników - wskaźnik zatrudnienia pracowników świadczących usługi wsparcia krótkoterminowego wynosi w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy: nie mniej niż
  - 0,4 na jedną osobę korzystającą z usług wsparcia krótkoterminowego w formie pobytu całodobowego
  - 0,2 na jedną osobę korzystającą z usług wsparcia krótkoterminowego w formie dziennej.

MIESZKANIA TRENINGOWE I WSPOMAGANE

Trzecią istotną nowością w Ustawie o pomocy społecznej, która weszła życie 1 listopada jest zmiana funkcjonujących „mieszkań chronionych” na „mieszkania treningowe” i „mieszkania wspomagane” oraz poszerzenie katalogu pomiotów, które mogą zajmować się tworzeniem i prowadzeniem takich mieszkań.

Wsparcie świadczone w tych mieszkaniach ma być dostosowane do potrzeb i możliwości osoby, której jest ono udzielane. Celem jest zapewnienie jej jak największej samodzielności oraz aktywności.

Minimalne standardy usług świadczonych w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych oraz wymagany standard tych mieszkań doprecyzowano w rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 30 października 2023 r. w sprawie mieszkań treningowych i wspomaganych. Rozporządzenie to weszło w życie 1 listopada.

Na czym polega zmiana

W wyniku nowelizacji obecne „mieszkania chronione” zostaną zastąpione dwoma nowymi formami wsparcia „mieszkaniami treningowymi” i „mieszkaniami wspomagаныmi”.

Ustawa zakłada, że mieszkania treningowe i wspomagane może prowadzić każda jednostka organizacyjna pomocy społecznej, organizacje pozarządowe i np. spółdzielnie socjalne oraz inne podmioty, które prowadzą działalność w zakresie pomocy społecznej, pieczy zastępczej oraz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Adresat usług:

Mieszkania treningowe i wspomagane mają zapewniać wsparcie:

- osobom pełnoletnim, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność, chorobę, potrzebują wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, ale nie wymagają usług całodobowej opieki
- cudzoziemcom, którzy uzyskali w Polsce status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA RODZINY I POLITYKI SPOŁECZNEJ z dnia 30 października 2023 r. w sprawie mieszkań treningowych i wspomaganych

Rozporządzenie określa: minimalne standardy usług świadczonych w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych oraz minimalne standardy pomieszczeń w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych.

Minimalny standard usług świadczonych w mieszkaniu treningowym

- zapewnienie usług polegających na nauce umiejętności praktycznych, służących prowadzeniu niezależnego życia (samoobsługi; zaspokajania codziennych potrzeb życiowych, efektywnego zarządzania czasem; zarządzania finansami, prowadzenia gospodarstwa domowego, załatwiania spraw osobistych i urzędowych, utrzymywania więzi rodzinnych, rozwiązywania konfliktów interpersonalnych i rozwijania autonomii decyzyjnej, uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej, poszukiwania pracy oraz utrzymania zatrudnienia).

Minimalny standard usług świadczonych w mieszkaniu wspomaganym:

- pomoc osobom niepełnosprawnym, osobom w podeszłym wieku lub przewlekle chorym w wykonywaniu czynności niezbędnych w codziennym funkcjonowaniu (przemieszczanie się, utrzymywanie higieny osobistej, ubieranie się, pranie i sprzątanie, robieni zakupów i przygotowywania posiłków, załatwiania spraw osobistych i urzędowych).
- pomoc osobom korzystającym ze wsparcia w mieszkaniu wspomaganym w wykonywaniu czynności niezbędnych w codziennym funkcjonowaniu dotyczących (zaspokożenia codziennych potrzeb życiowych,, efektywne zarządzanie czasem, prowadzenie gospodarstwa domowego, podjęcia i utrzymanie zatrudnienia, jeśli osoba korzystająca ze wsparcia jest zdolna do wykonywania pracy;
- pomoc w realizacji kontaktów społecznych przez umożliwienie osobom korzystającym ze wsparcia w mieszkaniu wspomaganym utrzymywania więzi

rodziny, uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej,, rozwiązywania konfliktów interpersonalnych i rozwijania autonomii decyzyjnej.

Minimalna wielkość i standard pomieszczeń mieszkalnych

- Minimalna powierzchnia użytkowa przypadająca dla jednej osoby nie może być mniejsza niż 12 m²
- Liczba osób w mieszkaniu nie może być wyższa niż 6,
- Liczba osób w jednym pomieszczeniu mieszkalnym nie może być wyższa niż 2.
- Minimalny standard pomieszczenia mieszkalnego: każda osoba musi mieć zapewnione łóżko lub tapczan; szafę ubraniową; szafkę nocną oraz krzesło lub fotel.
- Mieszkanie treningowe lub wspomagane, oprócz pomieszczeń mieszkalnych, składa się z: ogólnodostępnej kuchni lub aneksu kuchennego, łazienki (z wanną lub natryskiem, umywalkę; miską ustępową, jeżeli nie ma wydzielonego ustępu, uchwytami i siedziskami ułatwiającymi korzystanie z łazienki osobom przewlekle chorym w podeszłym wieku lub niepełnosprawnym – jeśli korzystają one z mieszkania); wydzielonego ustępu z umywalką. lub miski ustępowej w łazience; przestrzeni komunikacji wewnętrznej.
- Jeżeli w mieszkaniu treningowym lub wspomagany jest więcej niż jedno pomieszczenie mieszkalne i tylko jeden aneks kuchenny, musi się on znaleźć w pomieszczeniu przeznaczonym do wspólnego użytku. Aneksy kuchenne w pomieszczeniach mieszkalnych przeznaczone są do wyłącznego użytku ich mieszkańców. W kuchniach lub aneksach kuchennych muszą się znaleźć: kuchenkę; zlewozmywak; lodówka, meble kuchenne oraz sprzęt i naczynia do przygotowywania i spożywania posiłków.
- Pomieszczenia w mieszkaniu treningowym lub wspomagany, w którym ze wsparcia korzystają osoby niepełnosprawne, muszą być dostosowane do ich potrzeb (w przypadku korzystania ze wsparcia przez osoby niepełnosprawne fizycznie, pomieszczenia mają być pozbawione barier architektonicznych i dostępne dla tych osób z zewnątrz)

- W mieszkaniach treningowych i wspomaganych muszą się znaleźć pralka automatyczna oraz telewizor lub komputer z dostępem do Internetu. Mają one być ogólnodostępne albo znajdować się w każdym pomieszczeniu mieszkalnym.
- Maksymalna liczba osób w mieszkaniu treningowym i wspomagany do 31 grudnia 2025 r. to 7, a od 1 stycznia 2026 - 6. Liczba osób w jednym pomieszczeniu mieszkalnym w mieszkaniu treningowym i wspomagany nie może być wyższa niż 2.

WEJŚCIE W ŻYCIE ARTYKUŁU 39 USTAWY O ŚWIADCZENIU WSPIERAJĄCYM Z 7 LIPCA 2023 ROKU

27 października weszły w życie przepisy ustawy określone w artykule 39.

Nakładają one nowe zadania na wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności. Nowe przepisy są związane z wydawaniem decyzji ustalających poziom potrzeby wsparcia w celu nabywania prawa do świadczenia wspierającego kierowanego do osób niepełnosprawnych.

Potrzeba wsparcia została w ustawie zdefiniowana jako następstwo braku lub utraty autonomii fizycznej, psychicznej, intelektualnej lub sensorycznej.

- Przy jej ustalaniu należy wziąć pod uwagę (z uwzględnieniem wieku oraz niepełnosprawności fizycznej, psychicznej, intelektualnej lub sensorycznej) zdolność osoby do samodzielnego wykonywania określonych czynności, związanych z obszarami codziennego funkcjonowania oraz rodzaj wymaganego wsparcia, z uwzględnieniem czasu niezbędnego do jej wykonania oraz konieczności wsparcia przez inną osobę lub technologię wspomagającą, mającą na celu zapewnienie zwiększenia lub utrzymania niezależności osoby niepełnosprawnej.
- Poziom potrzeby wsparcia ma być ustalany w skali punktowej od 0 do 100 na podstawie obserwacji, wywiadu bezpośredniego oraz oceny

funkcjonowania, stopnia niepełnosprawności, oraz informacji wskazanych w kwestionariuszu.

- Wojewódzkie zespoły mogą też korzystać z danych gromadzonych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, dotyczących posiadania przez osoby, które złożyły wniosek o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, orzeczenia o niezdolności do pracy lub orzeczenia o niezdolności do samodzielnej egzystencji.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI I NAUKI z dnia 30 sierpnia 2023 r. w sprawie szczegółowych zadań wiodących ośrodków koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczych

Wiodące ośrodki koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńcze są jednym z elementów programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” na lata 2022-2026. Jednym z celów programu jest wczesną rehabilitacja dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju lub w czasie porodu.

Wiodące ośrodki koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńcze mogą być tworzone przez jednostki systemu oświaty wyznaczone przez starostę.

Zadania ośrodków

Na mocy rozporządzenia z 30 sierpnia br. do takich ośrodków, realizowanych w ramach kompleksowego wsparcia rodzin z dziećmi, od chwili wykrycia niepełnosprawności lub zagrożenia niepełnosprawnością do podjęcia nauki w szkole, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci do 3. roku życia, należy:

- ustalenie poziomu rozwoju i funkcjonowania dziecka a także sprawdzenie, jakie są potrzeby jego rodziny;
- ustalenie kierunku oraz planu działań, jakie będą podejmowane wobec dziecka i jego rodziny, przy uwzględnieniu działań, których celem jest rozwijanie

aktywności dziecka i jego uczestnictwa w życiu społecznym, oraz działań na rzecz eliminowania barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie dziecka.

- opracowanie, a następnie realizowanie indywidualnego programu kompleksowego wsparcia, z uwzględnieniem ustaleń zawartych w indywidualnym programie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym lub indywidualnym programie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych - w przypadku dziecka objętego odpowiednio wczesnym wspomaganie rozwoju, kształceniem specjalnym lub zajęciami rewalidacyjno-wychowawczymi;
- regularna ocena postępów czynionych przez dziecko, a także analiza skuteczności podejmowanych w ramach programu działań oraz wprowadzanie zmian, jeśli z analizy wynika, że jest taka potrzeba
- ustalanie, za zgodą rodziców dziecka, działań służących efektywnej realizacji celów określonych w programie, realizowanych poza ośrodkiem;
- doradztwo w zakresie przystosowania warunków w miejscu zamieszkania dziecka do potrzeb dziecka oraz wykorzystania w pracy z dzieckiem odpowiednich środków dydaktycznych i niezbędnego sprzętu.
- udzielanie rodzicom specjalistycznych informacji dotyczących problemów rozwojowych dziecka, wskazywanie właściwych dla dziecka i jego rodziny form kompleksowej i specjalistycznej pomocy,
- zapewnienie usług terapeuty, fizjoterapeuty, psychologa, pedagoga, logopedy oraz innych specjalistów w przypadku zaistnienia takiej potrzeby.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA RODZINY I POLITYKI SPOŁECZNEJ¹⁾ z dnia 5 września 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie

Celem rozporządzenia zmieniającego było dostosowanie rozporządzenie z 3 sierpnia 2012 roku do efektu nowelizacji ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich z dnia 9 czerwca 2022 r. Na mocy tej ustawy powstały nieistniejące wcześniej okręgowe ośrodki

wychowawcze. Zmiany dotyczą punktu 2 paragrafu 5 rozporządzenia, które weszło w życie w życie 20 września 2023.

Wysokość pomocy pieniężnej na usamodzielnienie dla osoby usamodzielnianej opuszczającej **okręgowy ośrodek wychowawczy**, zakład poprawczy, schronisko dla nieletnich, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę lub młodzieżowy ośrodek wychowawczy ustala się w kwocie odpowiadającej:

- 300% podstawy – w przypadku gdy osoba usamodzielniana przebywała w **okręgowym ośrodku wychowawczym**, zakładzie poprawczym, schronisku dla nieletnich, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, specjalnym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii zapewniającym całodobową opiekę lub młodzieżowym ośrodku wychowawczym przez okres powyżej trzech lat.
- 200% podstawy – w przypadku gdy osoba usamodzielniana przebywała w **okręgowym ośrodku wychowawczym**, zakładzie poprawczym, schronisku dla nieletnich, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, specjalnym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii zapewniającym całodobową opiekę lub młodzieżowym ośrodku wychowawczym przez okres powyżej dwóch lat do trzech lat.
- 100% podstawy – w przypadku gdy osoba usamodzielniana przebywała w **okręgowym ośrodku wychowawczym**, zakładzie poprawczym, schronisku dla nieletnich, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, specjalnym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii zapewniającym całodobową opiekę lub młodzieżowym ośrodku wychowawczym przez okres od roku do dwóch lat.”..

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA RODZINY I POLITYKI SPOŁECZNEJ z dnia 14 października 2023 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

Rozporządzenie określa tryb i sposób przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do jej wykonywania. Zaczęło obowiązywać 24 października. Do tego dnia, od 11 marca 2023 nie było podstawy prawnej do przeprowadzania audytów u pracodawców przez PFRON, ponieważ rozporządzenie z 20 grudnia 2012 r. utraciło wtedy moc. Jego wygaśnięcie było związane z wprowadzeniem rekompensat na zakładowy fundusz rehabilitacji osób niepełnosprawnych.

Na mocy rozporządzenia z 14 października pracodawcy mogą być kontrolowani przez fundusz m.in. w zakresie korzystania z dofinansowań do wynagrodzeń niepełnosprawnych pracowników, udzielania ulg we wpłatach na PFRON oraz uzyskiwania rekompensat na zakładowy fundusz rehabilitacji osób niepełnosprawnych.

- Upoważnienie do przeprowadzenia kontroli będzie musiało zawierać informację o imieniu, nazwisku i funkcji osoby udzielającej upoważnienia oraz o pouczenie o prawach i obowiązkach kontrolowanego. W upoważnieniu nie będzie już za to podawany numer dokumentu tożsamości osoby upoważnionej do kontroli, ale numer jej legitymacji służbowej.
- Pojawił się też obowiązek przeprowadzania kontroli w obecności kontrolowanego lub osoby przez niego wyznaczonej - kontrolowany został zobowiązany do wyznaczenia takiej osoby. Jednakże w razie nieobecności kontrolowanego lub osoby przez niego upoważnionej upoważnienie do przeprowadzenia kontroli oraz legitymacja służbowa mogą być okazane osobie czynnej w lokalu przedsiębiorstwa. Przepisy te mają zapobiegać unikaniu kontroli.
- Kontrolę można prowadzić zdalnie, jeśli spowoduje to jej usprawnienie lub kiedy obecność osobista pracodawcy nie jest konieczna (np. gdy badane są tylko dokumenty). Protokół z kontroli może mieć formę elektroniczną, wolno go przesłać pracodawcy przez internet.

- W rozporządzeniu zostały uwzględnione przepisy przejściowe, które dotyczą kontroli przerwanych 11 marca. Czynności kontrolne, które zostały dokonane oraz dowody zebrane w związku z kontrolą niezakończoną przed dniem 11 marca 2023 r. mogą być uwzględnione w postępowaniach wszczętych po 24 października, ale nie później niż 24 grudnia (jednak jest to możliwe tylko wtedy, gdy nie zmienił się stan faktyczny).
- Kontrole okresowe, które były zaplanowane do przeprowadzenia między 11 marca a 23 października 2023, również będą mogły być wszczęte, pod warunkiem że dojdzie do tego nie później niż do 24 grudnia 2023.